

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izkaša vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Razorožitev in Cerkev

Iz razorožitvene konference v Zenevi, ki se ravno končuje v svojem prvem delu zaključuje, prihajajo poročila, o katerih zaenkrat moremo reči le to, da sicer ne vzbujajo prevelikega upanja, a da tudi ne obupujemo. Tudi še tako majhen resničen napredek v razorožitvi sveta moramo pozdraviti. Kajti svet je še vedno kakor vojni ranjenec, ki krvavi iz nešteti ran, ki mu jih je zadala strašna tragedija svetovne vojne. Zato je klic po razorožitvi danes nujnejši kot kdarkoli. Navedimo le nekaj osnovnih misli k razorožitvenemu problemu.

Gotovo ne bi bilo pravilno, ko bi kdo verjel, da bodo razne razorožitvene konference odpravile sploh vsako oboroževanje. Kdor veruje v dogmo izvirnega greha, ne bo dvomil o tem, da se bodo v življenju narodov vojne vedno ponavljale. Tisti trenutek, ko je človek zavestno prelomil svoj pravi odnos do Boga, je rodil tudi vojno in oboroževanje. S tem je dana tudi možnost pravične vojne. Ni naloga teh vrstic, da bi preiskovali, kdaj je kaka vojna upravičena in kdaj ne.

S tem pa seveda ni rečeno, da ni dolžnost vseh narodov, da število vojn kar moč omeje in jih v njihovih grozolah po možnosti omili. Kajti, tudi pravična vojna je in ostane strašna tragedija. Človeštvo mora priti tako daleč, sledeč naraščajočemu razvoju kulture, da bo meddržavne spore reševalo mirnim potom; da bo vsaka krivična vojna onemogočena in da bo tudi število pravičnih vojn kar se da zmanjšano.

Ako govorimo v tem smislu o razorožitvi, je jasno, da je mišljena le relativna razorožitev. Zgodovinska dejstva in izkušnje iz življenja narodov nas uče, da je popolna razorožitev nemogoča, ako se narodi nečisto izpostavi nevarnosti, da zaradi neupoštevosti katerega zadržnega sosedu izgube svojo nacionalno neodvisnost, ki je največja dobrina katerega naroda in predpogoj za njegovo kulturno rast. V tem smislu, pa samo v tem velja reči: si vis pacem, para bellum. To pa nikakor ne izključuje relativnega razoroževanja, zmanjšanje vojnih naprav, izločitev gotovih bojnih sredstev in metod ter predvsem konec usodne mednarodne tekme v oboroževanju. Razorožitev se v tem smislu odkriva kot odlični duševni in naven problem, kot moralno in kulturno vprašanje, ki je šele v drugem redu tehnična in politična zadeva. Najprej je treba razorožiti duše, šele potem bo sledilo res tudi učinkovito materijelno odlaganje orožja. Varnost, do katere ima vsak narod po naravnem pravu pravico, ne bo več slonela toliko na materijelni sili orožja kakor na moralni sili pravice.

V tem cilju bo seveda treba še bistveno spopolniti mednarodno pravo in ustvariti popolnejšo Zvezo narodov, v kateri bo najvišje razsodišče obvezno presojalo narodne spore. Združenje narodov v eno samo veliko mednarodno družino dočela odgovarjati njihovi naravi. Seveda takšni združbi narodov ne more pripasti naloga, da kakim skrbnim diplomatom pomaga iz njihovih zadreg, temveč bila naj bi mogočeno poročila za naravnopravni razvoj narodov. Predvsem bi takša mednarodna izvršilna oblast mogla preprečiti tudi pravične vojne med posameznimi narodi. Šlo bi le še za kazenske eksekucije proti upornemu in mednarodno škodljivemu stremeljenju kake države. Gotovo pa bi takšni zvezi narodov ne bilo pretežko preprečiti tekme v oboroževanju in za vsako državo določiti le tolikšno mero orožja, kolikor ji je potrebno za lastno notranjo varnost.

S temi idejami so se že davno pečali katoliški teologi. Ideja društva narodov je prastara katoliška zamisel. O njej sta pisala Suarez in Taparelli («Saggio teoretico di diritto naturale appoggiato sul Fatto»); njune klasične misli prihajajo zlasti danes do prave veljave.

Papeštvo je k vprašanju razorožitve vedno zavzemalo zelo odločno in jasno stališče. Ko je car Nikolaj II. v avgustu 1898 pozval vse svet, naj prepreči grozečo vojno nevarnost, je Leon XIII. našel polno lepih besed, da je pohvalil njegovo iniciativo. Isti papež je že preje z okrožnico »Praeclara gratulatione« (20. jun. 1894) najstrožje obsojal tako zvani oboroženi mir, ki teži na narodih. Na prvo haški mirovno konferenco (1899) papež ni bil povabljen, kljub temu pa je Leon v pismu kraljici Wilhelmini odobravala delo konference. Papežovo pismo je na zadnji seji bilo tudi prebrano. Tudi k II. mirovni konferenci (1907) Pij XI. ni našel dostopa. In vendar je ta tako nepolitični papež porabil vsako priliko, da je pospeševal mirne odnose med narodi. Bil je razsodni v konfliktu med Peru, Brazilijo in Bolivijo. Navdušeno je odobravala poslanico ameriškega predsednika Tafta v prilog obveznega mednarodnega razsodišča. Istotako je Pij z odobravanjem pozdravil protestantsko Carnegiejevo mirovno ustanovo (1911). Njegovi zadnji nagovori pred izbruhom vojne so bili posvečeni skrbni za ohranitev mira.

Piju X. je sledil veliki mirovni papež Benedikt XV. Včeno bo ostalo njegovo ime združeno z mirovno idejo. Njegova poslednja beseda: »Žrtvujem življenje za mir sveta« — je prešla kakor dragocen testament na njegovega naslednika Pija XI. Že v njegovi prvi enciklici »Ubi arcano Deo« je zahteval mirovni program: Mir Kristusov v kraljestvu Kristusovem. K razorožitvenemu vprašanju je papež Pij XI. zavzel stališče v enciklici »Nova impendit« (2. febr. 1931), v kateri je mednarodno tekmo v oboroževanju označil za enega glavnih vzrokov gospodarske krize. V svojih nagovorih (10. febr. 1932) se je spomnil tudi sedanje razorožitvene konference in izrazil živo bojazn, da ne bi brez uspehov morala iti narazen. Tudi njegovo zadnje okrožnico »Caritate Christi compulsi« preveva enaka skrb za mirno sožitje narodov.

Že iz tega površnega pregleda je razvidno, da so papeži na straži, da vedno znova dvigajo svoj glas za ohranitev mira. V naslednjem času smo do-

Značilni incidenti med francoskimi in italijanskimi zastopniki

Zeneva, 22. julija tg. Danes dopoldne se je pričetil na seji 28. zasedanja medparlamentarne zveze spopad med francosko in italijansko delegacijo, ki lahko rodi dalekosežne posledice. Ko je govoril italijanski delegat Costamagna, profesor prava na rimski univerzi, je uporabljal čim pogostejše besede fašizem, imel v ustih vedno fašistično vlogo, fašistično pravo, fašistično čustvo itd. Za njim je spregovoril francoski delegat Renouel, ki je najprej v mirnem tonu povdaril, da notranje-politična ustava nima nič skupnega z mednarodnim pravom in da radi tega ni na mestu na mednarodni konferenci povdarjati fašistično pravno čustvo. Costamagna je nato repliciral zelo bojevit in končan z besedami: »V imenu pravice in svobode!« Renouel mu je takoj odgovoril: »Vi imate besedo pravico samo v ustih. Kjer ni kontrole javnega mnenja, tam ni pravice ne svobode.« Italijanska delegacija se je nato silno razburila in zaklicala proti francoskim socialistom ostre kliče. Renouel je iz vrst francoske delegacije odgovoril: »Dol je fašisti, Matteottijevimi morilci!« Dobil je odgovor: »Dol s Francijo, ki štiti socialistične morilce!« Francoski socialist Grumbach je nato izjavil, da so francoski socialisti mnenja, da fašisti sploh nimajo pravice sodelovati na kaki parlamentarni konferenci, ker niso izvoljeni, ampak imenovane kreature. Švedski podpredsednik Halin je nato sejo prekinil.

Po zopetni otvoritvi seje so zahtevali Italijani, da bi Renouel prekladal svoje izjave. Renouel je to odločno odklonil. Ničesar ne prekliče, temveč je nasprotno pripravljen svoje besede ponoviti in natančneje razjasniti. Na to izjavo je bila seja zopet prekinjena in je bil sklican na esenatne Svet Zveze.

V dvorano, kjer zaseda kongres mednarodne parlamentarne unije, so prišli tudi člani razorožitvene konference, ki so imeli v sosedni dvorani, in začelo se je divje prerekanje med člani francoske in italijanske delegacije. Italijanski delegati so vpili: »Dol Francijo!«

Zastopnikom listov je Renaudel izjavil tole:

V zadnjih dneh so italijanski delegati na kongresu mednarodne parlamentarne unije v svojih govorih neprestano hvalili in zagovarjali fašistični režim, o katerem mislim, da je v nasprotju s parlamentarizmom. Člani mednarodne parlamentarne unije,« je rekel g. Renaudel, »so prišli na kongres s popolno svobodo govora.« Dalje je g. Renaudel potrdil resničnost besed, ki mu jih očitajo, da jih je rekel, in ki so povzročile protest italijanske delegacije, in dodal: »Ne sprejemam lekcij od zastopnikov režima, ki je ubil Matteottija!«

Priče današnjega francosko-italijanskega incidenta izpovedujejo, da so italijanski delegati žalili Francijo in jo obtoževali, da daje zatočišče morilcem fašistov.

Veliko nerazpokoženje francoske javnosti napram Italiji

Pariz, 22. jul. AA. Včerajšnja herriotovska »Ere Nouvelle« prinaša daljši članek na dveh straneh pod naslovom »Preganjanje Jugoslovanov v Italiji in fašistične imperijalistične provokacije.«

Članek razpravlja o težnjah Italije, da prodre na Balkan in o italijanskem ravnanju proti Jugoslovanom, ki stoji na poti fašističnim ambicijam in onemogoča njihovo izvedbo.

Članek obširno govori o preganjanju Jugoslovanov v Italiji in pravi, da takega preganjanja niso morali pretrpeti niti Poljaki v Prusiji. Pisec ugotavlja, da fašistična Italija podpira avstrijske in madžarske revizioniste, njene gmotne in moralne podpore pa so deležni tudi bolgarski komitaši in takozvani hrvaški emigranti, ki z italijansko pomočjo izvršujejo bombne atentate. V Italiji obstoje družstva za takozvano dalmatinsko akcijo, katere člani odkrito nastopajo proti Jugoslaviji. Organizirajo se celo čete, ki naj pripravijo teren za

osvoboditev Dalmacije. List se izprašuje, ali bodo te čete vpadale v Jugoslavijo in ali ne bodo na tak način izzvani spopadi služili za povod, da se napove Jugoslaviji vojna. Pisec misli, da to ne bi bilo nemogoče, ker stoji na čelu te organizacije aktivni italijanski oficir.

Vse te priprave, zaključuje list, so v očitnem nasprotju z dozdnevno miroljubno politiko, ki Italija trdi, da jo zastopa.

Vsi listi proti ital. politiki

Pariz, 22. julija. AA. Albert Julien piše v listu »Petit Parisien« o zenevski konferenci in pravi, da se zdaj nahaja fašistična delegacija na isti strani barikade, na kateri so sovjeti. Nemčija in bivše neprijateljske države.

Blok saboterjev razorožitve, pravi pisec, je spet vstal v življenje in se celo okrepil, ker je pristopila k njemu tudi Albanija, ki bi iznenadila, če ne bi šla za italijansko delegacijo.

Pertinax pravi v listu »Echo de Paris«, da Italijani niso naklonjeni Beneševi resoluciji, saj bi se potem morali Italijani odreči letalom za bombardiranje, v katerih vidi Italija svoje najjačše orožje.

»Ere Nouvelle« govori o nerednih četah, ki obstoje v Italiji v obliki milic, in v Nemčiji v obliki policije, raznih napadalnih oddelkov in jeklenih četad, in pravi, da izda Nemčija za oboroževanje na leto več kot deset milijard frankov. Če bi zenevska konferenca pustila te formacije nedotaknjene v Nemčiji in Italiji, naše sile pa znižala za tretjino, bi to pomenilo, pravi list, popolen polom razorožitvene konference.

Vse to kaže, da je Francija zaradi italijanske politike, ki gre za razbijem razorožitvene konference, zavzela energično stališče proti Italiji.

V Nemčiji vse mirno

Socialisti proti komunistom in revoluciji — Vlada ukine izjemno stanje en dan pred volitvami

Berlin, 22. julija. AA. Čeprav so ukrepi državne vlade povzročili med prebivalstvom silno senzacijo in veliko ogorčenje pri večini, ni nikjer prišlo do kaljenja mira. Nemška prestolnica kaže običajno sliko. S komunistične strani so sicer z vneto agitacijo hoteli izvesti splošno stavko, toda vsi ti poskusi so padli na nerodovita tla.

Voditelji delavskih organizacij, železne fronte in socialdemokratske stranke so odločno proti ukrepom državne vlade, vendar v svojih proglasih svare člane, naj se ne dajo od nikogar izvajati, in prosijo, naj na vsak način ohranijo mir. Proglasi opozarjajo na to, da bo tako ali tako 31. julija prilika dati državi vladi odgovor z glasovnicami. Železna fronta je svoje člane celo naravnost pozvala, naj vsakega izpoveda, ki bi pozival na splošno stavko, dajo aretirati. Tudi policija sama energično nastopa proti tem ljudem in je že zasedla centralo komunistične stranke in dom Karla Liebknechta. Tudi je prepovedala za četrti sklicano zborovanje delavskih tovarniških svetov, ki delajo razpokoženje za generalno stavko.

Po poluradnih poročilih je povabil državni kanc. ministrske predsednike vseh nemških dežel za soboto na razgovor v Stuttgart.

Papen hoče igrati Hitlerja in socialiste

Pariz, 22. julija. AA. Nekateri listi izražajo mnenje, da Papenova vlada samo na videz ustreza željam nacionalnih socialistov, v resnici pa da hoče igrati hitlerjevce in hkrati »Lumpenproletariat« (mišljeni so socialisti), da ne dobe oblasti v roke.

Po mnenju teh listov — tako pišeta zlasti »Populaire« in »Ordre« — so hitlerjevci najbrž samo sredstvo, s katerim hoče v Papen omogočiti povratek Hohenzollerncem.

Današnji »Populaire« kritikuje, čeprav na zelo diskreten način, tudi nastop nemških socialnih demokratov. Članek, ki ga je napisal sam Leon Blum, ugotavlja, da polagajo nemški socialisti vse nade na parlamentarne volitve. Njihova taktika, pravi voditelj francoskih socialistov, je v tem, da naženejo diktatorsko vlado na volitve, ki bi se jih vlada najbrž rada ognila. Čez 10 dni, končuje Leon Blum,

živeli prav veličastne mirovne manifestacije katoliškega ljudstva v Angliji, Belgiji, Franciji in tudi v Nemčiji. Delo za mir je eminentno katoliška naloga in bilo bi res žalostno, ko bi se v mirovnem stremeljenju katoličani dali prekositi od kakih socialističnih internacional ali framasonskih človečanskih lig. Kakor oficijelna cerkev, tako je treba, da tudi vsi kulturni in politični organi, ki služijo katoliški misli, na svojem področju širijo in utrjujejo mirovno misel. Samo v miru dozorevajo lepe in velike reči. Mesto tekme v oboroževanju, ki jih ponuja in izjavi vojne, čaka narode mnogo plemenitejša tekma v pridobivanju in osvajanju večtrajnih kulturnih vrednot, ki se morejo obrniti v srečo in blagoslov vsemu človeštvu.

pa bomo videli, ali je to pričakovanje utemeljeno, toda dotlej bodo morali socialisti še dosti prestati.

Ukinitev izjemnega stanja 30. julija

Berlin, 22. jul. tg. Državna vlada ima po vesteh »Vossische Zeitung« namen predlagati ukinitve vojaškega izjemnega stanja, ki je bilo v sredo uvedeno v Berlinu in Brandenburg, za termin, ki bi bil en dan pred dnevom volitev. Državna vlada se bo s tem vprašanjem pečala, ko se vrne iz Stuttgarta državni kanc. in državni notranji minister.

Aretacije

Berlin, 22. jul. AA. Wolff poroča: Policija je aretirala polkovnika Heimannsberga, bivšega poveljnika berlinskih policijskih oddelkov, majorja Enkeja in nekega prvaka organizacije »Reichsbanner«. Kot vzrok aretacije teh mož, ki so republikanci, se navajajo politični delikti.

Veliko čiščenje

Berlin, 22. jul. AA. Odstranjevanje pruskih državnih uradnikov s prejšnjega režima je začelo na veliko. Po uradnem poročilu je vlada začasno upokojila višje predstavnike province Spodnje Šlezije, Saške, Šlesvig-Holsteina, Hessen-Nassau in vladne predstavnike v Frankfurtu ob Maini, Liegnitzu, Magdeburgu, Merseburgu, Lueneburgu, Münsteru in nadaljnjih 10 policijskih predstelnikov in ravnateljev. Odstavljeni uradniki pripadajo izključno samo levčarskim strankam. Splošno pozornost na se zbudilo, da vlada ni odstavila višjega predstelnika v Hannoveru Noskeja, ki je znan voditelj socialnih demokratov in je bil prej tudi državni minister za narodno brambo.

Izjava bavarskega premiera

Nürnberg, 22. jul. tg. Na zborovanju je izjavil bavarski ministrski predsednik Held, da so se v Nemčiji že pred meseci jačile skrivnostne sile, ki so hotele vreči Brüninga. Sedanji kabinet je čisto nesrečno sestavljen. Današnji čas zahteva vlade, kakor je bila Brüningova, ki je stala močno ukoreninjena sredi ljudstva, in ki je imela z narodom živo stike. K dogodkom v Berlinu je rekel, da je bavarska vlada prepričana, da je bila zasilna odredba, četudi je še tako širokogrudna, nepotrebnost. Nemo-goče je, da bi država vzela deželam njihove pravice, da bi jim ona postavila vlade in odstavljala njihove ministre. Kajti na ta način bi prizadete dežele zgubile tudi svoje glasove v državnem svetu, država pa bi imela dvojne glasove

Iz diplomatske službe

Belgrad, 22. julija. Z. »Službene Novine« objavljajo ukaz Nj. Vel. kralja od 15. marca 1932, s katerim je dr. Goljasi Janko, tajnik VI. položajne skupine v zunanjem ministertvu, premeščen h kraljevskemu poslanstvu v Prago.

Pakt med Poljsko in Rusijo sklenjen

Bukarešta, 22. julija. AA. Poljska podpiše jutri s Sovjeti pakt o nenapadanju, ki je parafiran že od februarja t. l., a se je podpis odgodil zato, da bi Rumunija imela priliko obnoviti in zaključiti pogajanja s Sovjeti za sklenitev podobnega pakta. Ta pogajanja so se res nedavno tega obnovila med Titulescom in Litvinovim s posredovanjem Zaleskega. Zdi pa se, da se rusko in romunsko stališče v vprašanju statuta Besarabije — na tem vprašanju so se že prejšnja pogajanja med obema državama razbila — nista toliko približala, da bi mogli tudi Rumunija in Rusija skleniti pakt o nenapadanju. Zato je Poljska sklenila, da ne bo več čakala in da bo pakt z Rusijo podpisala.

Komunike romunske vlade potrjuje to vest in podčrtuje, da je Poljska dala zagotovilo, da pakta ne bo takoj predložila parlamentu / ratifikacijo, da bo tako dala Rumuniji priložnost še enkrat obnoviti pogajanja z Rusijo. Komuniké naglašja, da se s podpisom poljsko-ruskega pakta ne bo v ničemer skalilo prijateljstvo med obema državama.

Vsi kolovodje madj. komunistov aretirani

Budimpešta, 22. jul. tg. Policija je danes aretirala vse voditelje ilegalne organizacije komunistične stranke. Med aretiranci se nahaja bivši bančni uradnik Sallay, ki je bil za časa madžarske sovjetske vlade zastopnik ljudskega komisarja Korvin-Kleina in ki je v Moskvi stopil kot vodja madžarske komunistične propagande na mesto Bele Kuna. Dalje je policija aretirala tudi znanega komunističnega prvaka Karikasa, ki je bil za časa sovjetske vlade narodni poslanec, dalje privatnega uradnika Fürsta, bivšega sodelavca berlinske »Rote Fahne« in mnoge druge.

Aretirani komunistični prvaki so imeli nalog, da oživijo madžarsko komunistično stranko in da pripravijo za 1. avgust na budimpeštanskih ulicah velike demonstracije s sabotažo in s štrajkom. V komunističnih prostorih so našli mnogo propagandnega materiala, rokopisov, material za napravo lažnih potnih listov in količino deviz.

Večino prejetih je policija iskala že izza časa sovjetske vlade zaradi raznih deliktov. Agitatorji pridejo pred preki sod in ne bodo kaznovani samo zaradi sedanjega delovanja, ampak tudi zaradi prejšnjega, to je zaradi štrajkov, upora, narodnega izdajstva in nasilnih dejanj. Za vsa ta dejanja je predvidena smrtna kazen.

NAŠI DELEGATJE NA MEDPARLAMENTARNI KONFERENCI

Zeneva, 22. julija. AA. Pri razdelitvi interparlamentarne konference na odseke so prišli jugoslovanski parlamentarci v tele odseke: Kumanudi v politični, Hanžek v gospodarski, Jankovič v finančni, Lenšček v manjšinski, Salih-Baljič in Popović pa v razorožitveni odsek. Kostrenčič in dr. Ravnihar sta prišla v socialni, Jevremović in Kovač v humanitarni odsek, v medparlamentarni svet pa sta izvoljena Kumanudi in Jankovič. Na jutrišnji seji bo govoril Velizar Jankovič.

Razglas prebivalstvu dravske banovine

Ban dr. Drago Marušić je izdal sledeči razglas na prebivalstvo dravske banovine:

V zadnjem času se poslužujejo v politični propagandi izvestni činitelji nedopustnih sredstev, ki utegnejo v svojih posledicah občutno oškodovati nacionalne in gospodarske interese posameznikov in celote. Tako se od časa do časa pojavljajo letaki, s katerimi se hoče prikazati nevedrnost obstoječega državnopravnega stanja, razširjajo med narodom docela neosnovane ali pa močno pretirane vesti o kritični gospodarski situaciji v državi, s sistematskim namigovanjem o manjvrednosti našega denarja se skuša omajati zaupanje v domače gospodarske zavode in ustanove, z vsemi navedenimi in sličnimi sredstvi pa odvrniti prebivalstvo od rednega izpolnjevanja njegovih zakonitih obveznosti do države.

Nad takimi nezdravimi, zrelega in zavednega naroda nevedrnosti pojavi se lahko radujejo samo neprijatelji države in naši narodni nasprotniki, državi sami in njenim državljanom pa morajo povzročiti nepregledno materialno in moralno škodo. Dejstvo je, da je kakor na ves svet legla tudi na našo državo težka gospodarska kriza, katero občutijo danes že vsi sloji prebivalstva; toda izven vsakega dvoma je, da izboljšanje gospodarskih prilik ni priokovati od zlonamerne in sistematskega ubijanja vere v lastno gospodarsko moč, temveč edinega od složnega in vzajemnega sodelovanja vseh, ki jim je pri sreči obstoj ter mirni razvoj in napredek naše ožje domovine ter naše državne zajednice. Samo v pozitivnem in usvarjenem delu je naš spas, malodušnost in omalovaževanje samega sebe nas vodita neizogibno v propast.

Kaj naj bo uspeh takega razdiralnega dela naših notranjih in zunanjih nasprotnikov? Z njim se brez dvoma ruši ugled države med zunanjim svetom, izpodkopuje njen kredit na mednarodnem finančnem trgu ter slabša možnost njenega gospodarskega razmaha. Kenene posledice tega žalostnega uspeha zadenejo pa celokupno naše narodno gospodarstvo. Z ubijanjem vere v lasten denar se upropajajo ali vsaj ogrožajo domači denarni zavodi in gospodarske ustanove, zgrajene s trdim delom in prihranki delovnega ljudstva. Popoln zastoj gospodarskega življenja, ki preti kot posledica takih pojavov, pa dovede neizogibno do usodnega osiromašenja celokupnega prebivalstva. Jasno je torej, da ni s takim delom nikomur pomagano, nasprotno, že itak težka gospodarska in denarna kriza se z njim samo poslabša, zajemajoč vedno širše sloje in zavzemajoč vse težje oblike, posamezniku pa se povzroča dejanska materialna škoda. Organizirani, podpirati ali trpeti take potetje pomeni biti grobokop lastnega blagostanja.

Pri presoji državnopravnega stanja ne more biti za rednega poznavalca prilik v državi nobenega dvoma o tem, da je samo v jugoslovanstvu mogoč obstoj in napredek naše države. Jugoslovanstva misel, ki je bila špejeta od celokupnega

naroda in je uveljavljena v vseh temeljnih državnih zakonih kot edino mogoča podlaga mirnega sožitja, enakosti in enakopravnosti vseh državljanov, predstavlja vodilno in ustaljeno linijo naše državne politike. Ona nudi se posebej nam Slovincem vse pogoje in jamstva nacionalnega, kulturnega in gospodarskega obstanka in razmaha. Rovariti proti tej ideji, ki je bila zasidrana v srcih naših največjih mož in ki je vodila naš narod k osvobojenju in zedinjenju, je isto kot rušiti temelje, na katerih je naša država, simbol naše politične in gospodarske neodvisnosti, zgrajena.

S prednimi ugotovitvami želim apelirati na zdrav razum in uvidenost prebivalstva dravske banovine, da odločno odkloni pogubno delo zlonamerne ali zaslepljenih narodnih škodljivcev in imače v vidu svoje lastne življenjske interese, ne dopusti, da bi se neodgovorni elementi še nadalje igrali z usodo naše domovine ter zapravljali narodno blagostanje. Državna oblast je trdno odločena, da z vsemi razpoložljivimi zakonitimi sredstvi nastopi proti vsem in vsakomur, kdor bi z nedopustnimi dejanji ogrožal mirni razvoj gospodarskega in političnega življenja v državi.

Po zakonu poklican, da čuvam javne koristi in skrbim za občo blaginjo na poverjenem mi območju, razglasam obenem na temelju člena 67 v zvezi s čl. 65 in 66 zakona o notranji upravi naslednje

naredbo kraljevske banske uprave

§ 1.

Prepovedano je vsako pisanje, izdajanje, tiskanje in razširjanje knjig, novin, plakatov ali objav, ki merijo na to, da se v narodu omaja jugoslovanstva država in nacionalna zavest, da se mu pod pretezo neosnovanih in tendencioznih predpostavk jemlje vera v gospodarsko moč in razvoj države, da se izpodkopa njegovo zaupanje v vrednost našega denarja ali ga odvrača od plačevanja davkov, ozioroma od izpolnjevanja drugih državljanških dolžnosti. Enaka prepoved velja za širjenje vsakršnih ustnih vesti navedene vsebine in tendence.

§ 2.

Vsakdo, kdor bi se pregrešil zoper to naredbo, bo kaznovan na podlagi čl. 69, točka 2 zakona o notranji upravi v zvezi s § 12 zakona o izpodbijah in dopolnitvah zakona o notranji upravi z denarno globo do 1000 Din odnosno ob neplačilu denarne kazni v odrejenem roku z zaporom do 20 dni. Prednja kazen se bo izrekla nekvarno sodnokaženskemu prgonu, če bi se dejanje naknadno izkazalo kot hudodelstvo po kaz. zakonu.

Ljubljana, dne 16. julija 1932.

Ban:

dr. Marušić.

Vojni ukaz

Belgrad, 22. jul. Za poveljnika 16. pehotnega polka je imenovan polkovnik Nikolić Fr. za poveljnika 45. pehotnega polka je imenovan pehotni polkovnik Čirić Dragiša, za poveljnika 1. bataljona 12. pehotnega polka je imenovan pehotni podpolkovnik Beić Branko, za poveljnika 3. obmejne čete je imenovan pehotni major Stojković Nemanja.

Službe je razrešen pehotni polkovnik Lujić Viljem. Za pomočnika poveljnika zagrebskega vojnega okrožja je imenovan pehotni polkovnik Krumenaker Karel, za vršilca dolžnosti poveljnika 2. letalskega polka je imenovan letalski podpolkovnik Grgorjević Jakob, za vršilca dolžnosti poveljnika letalskih strokovnih šol je imenovan podpolkovnik Spužić, za vršilca dolžnosti načelnika intendanture poveljstva jadranske divizijske oblasti je imenovan višji vojni uradnik 4. skupine Sušnik Josip, za vršilca dolžnosti referenta za veterinarstvo v 1. armadni oblasti je imenovan veterinarski podpolkovnik dr. Svetislav Valenta.

Vpokojevi so: Pehotni podpolkovnik Zvonimir Jambrec, pehotni polkovnik Potočnik Karel, pehotni polkovnik Mrković Dušan, kapetan prvega razreda Ivan Mrak, Alojzij Simurina, čekarniški kapetan I. razreda Krivic Franc, višji vojni uradnik III. razreda Josip Grahek. Za veterinarskega pomočnika je postavljen čvornik Strunjak.

Odlukovani so: Z redom sv. Save 4. stopnje: pehotni kapetan I. razreda Bratuš Karel, konjeniški kapetan II. stopnje Birk Stanislav, Z medaljo za vojne vrline: Kapetan I. stopnje Vodopec Vladimir, konjeniški kapetan I. raz. Marj Rudolf, artiljerijski kapetan I. stopnje Hitič Ivan, artiljerijski kapetan I. stopnje Bertok Jožef, inženjerski kapetan I. stopnje Marolt Miloš, poročnik fregate Poljak Josip in Martinec Franc. Z zlato kolajno za vestno službovanje so bili odlikovani: Baloh Jakob inž. kapetan II. stopnje, poročnik fregate Kandare Vladislav, podporočnik Ukman Alojzij, Vizer Jernej, Berginec Franc, artiljerijski podporočnik Mikec Milan, konjeniški podporočnik Kolar Ivan, inž. podporočnik Marušić Aleksander, inž. podporočnik Delene Cvetko, letalski podporočnik Staniša Dragotin in podporočnik korvete Valentić Franc.

Na službo v poveljstvu kninskega vojnega okrožja je premeščen poročnik Bumbler Ivan, za vršilca dolžnosti blaginjskega dravskega orožniškega polka je imenovan nižji vojni uradnik II. stopnje Mirić Milan, za komandanta 251. eskadrile pa je imenovan zrakoplovni kapetan II. razreda Bulat Vinko.

Iz poštne službe

Belgrad, 22. julija. I. Premešeni so: Franc Kolde v dravsko pošto razvatalstvo v Ljubljani; Kavčić Janko k pošti in brzojavu v Dobrono; Kosiček Josipina, manipulantinja, v Hrasnik.

Dunajska vremenska napoved. Spremenljivi značaj vremena se nadalje, na naglasnosti k nevihtam. Zagrebska vremenska napoved. Barometrska depresija nad Sredozemskim morjem, ki je povzročila precej dežja, zlasti v zapadnih gorskih krajih države, je prešla v smeri proti zapadu, kjer je ponovno nastopil visok pritisk. Vreme bo po večini oblačno, po večini pa se bo zjasnilo. Zmerno tople ter stalno.

Značaj prenovljene italijanske vlade

London, 21. julija. Velike izpremembe, ki jih je izvršil Mussolini v italijanski vladi, se tukaj komentirajo zelo trezno in brez vsakega pretiravanja glede njihove dalekosežnosti, čeprav angleški listi v najnovejši prenovitvi italijanske vlade ne vidijo samo metode njenega stráža, da bi prišle pri vodstvu državnih poslov na vrsto vedno sveže sile, kakor te izpremembe skuša razlagati fašistično časopisje.

Izmenjava Grandija, ki sicer ne pomeni absolutno nobene izpremembe smernic italijanske zunanje politike — saj je de facto vedno neprerivano vodil Mussolini sam — se je izvršila preveč nepričakovano, da se ji ne bi pripisovali posebno tehtni vzroki, posebno ker je Grandi do zadnjega trenutka veljal za najzvestejšega in najsprednejšega tolmača in uresničevalca Mussolinijevih smernic v zunanji politiki. Zato tudi v Londonu verujejo glasovom, ki pravijo, da je Mussolini bil nezadovoljen z Grandijem zato, ker le-temu ni uspelo v Lozani in v Ženevi izolirati Francije in je moral ostati pri strani, ko sta Anglija in Francija sklenili z Nemčijo reparacijski pakt in sta se potem še med seboj vrnili k stari pristrani antant. Tega menja se tudi berlinski diplomatski krogi. Na vsak način je Mussolini zopet osebno prevzel vodstvo zunanjih poslov, ker zahtevajo bodoče mednarodne konference, v prvi vrsti svetovna gospodarska konferenca in razorožitelna konferenca, odločnih in hitrih rešitev.

Za demisijo Grandija je najbolj značilna demisijska ministra za korporacije Bottaja, katerega ministrstvo bo odlej tudi vodil Mussolini sam. Ker je duce obenem imenoval za državnega podtajnika v ministrskem predsedstvu Rossinija, starega delavskega strokovnega voditelja, ki pripada skrajnemu levemu krilu fašistične stranke, se sme iz tega sklepati, da bo Mussolini odlej socialno politiko vlade usmeril bolj energično v prid delavskega razreda, ki ga Bottaj ni mogel dovolj vvrstiti v svoj naerit stanovske države. Mussolini je, kar dokazuje zamenjavi prosvetnega in justičnega ministra, odstranil iz vlade tudi vse elemente, ki niso izšli iz čistega fašizma samega.

Važno je tudi imenovanje Junga, ki je izraelskega pokoljenja, za finančnega ministra. To je edini minister brez osebne politične barve v novem kabinetu, zaupnik vefinance in bank ter pri-

jatelj Mussolinija, ki cenil njegove praktične zmožnosti, dočim je njegov predhodnik Mosconi bil bolj birokrat. Mosconi si je sicer stekel zasluge z notranjim posojilom, ni pa uspel v gospodarski politiki napram inozemskim državam ter prizadel italijanski trgovinski bilanci hud udarec zlasti s tem, da ni znal odvrniti prohibitivnih tarifov, ki jih je naložila na italijanski eksport francoska vlada. Jung bo v smislu Mussolinijevih direktiv branil do skrajnega zlato valute in preprečeval inflacijo, katero iz najglobljeja prepričanja zavrača. Jung bo pa seveda tudi krotil eventualne preradikalne namene delavskega strokovnjaka Rossinija.

Značilen je tudi odstop justičnega ministra Rocca. Justični minister odlej tudi ne bo več imel pod seboj vodstva bogoslužnih zadev, ki jih je bivši justični minister, kateri ima zasluge kot avtor novega kazenskega zakonika, vodil premalo v smislu fašistične politike napram Vatikanu. Rocca se namreč očitno, da ni znal zadosti uspešno kontrolirati delovanja Katoliške akcije in da tudi ni zadosti varoval državnih interesov pri imenovanju klerusa. Odlej bodo te zadeve pod neposredno kontrolo prefekta in notranjega ministrstva, ki ga, kakor znano vodi Mussolini sam. Da vse to lažje razumemo, je treba vedeti, da Rocca ni bil prvotno fašist, ampak je k fašizmu šele pristopil iz takozvane nacionalne stranke in je vedno zagovarjal Vatikanu prijazno politiko, katere sad je bil konkordat, za katerega ima baš Rocca velike zasluge.

Brez pomena tudi ni imenovanje poslanca Suviča, ki je doma iz Trsta, za državnega podtajnika v ministrstvu za zunanje zadeve. Suvič je dober finančnik — on je kakor znano predsednik ženevskega finančnega odbora — in velja v Italiji za enega najboljših poznavalcev jugoslovanških in podonavskih razmer. Za načelnika kabineta zunanjih zadev je Mussolini imenoval barona Aloisija, ki ni strankar ampak mornariški oficir, kateri pa je že zgodaj deloval v diplomaciji in je bil l. 1920. imenovan za poslanika pri turški vladi v Ankari.

Bivši zunanji minister Grandi je bil s včerajšnjim dnem imenovan za poslanika v Londonu, bivši korporacijski minister Bottai pa bo, kakor se govori, najbrž imenovan za poslanika v Parizu. Ker Bottai velja za prijatelja Francije, menijo, da bo njegovo imenovanje imelo vpliv na zaželeno zblizanje s Francijo. Ako pa Bottai ne dobi poslaništva v Parizu, bo šel v isti lastnosti v Moskvo.

Fašistična vzgoja mladine Balilla

Italijanski fašisti posvečajo posebno pozornost mladinskemu vzgojanju, ki je primerno njih ciljem in namenom. Pri tem se ne zadovoljuje samo s šolami, ki so popolnoma pod fašističnim vplivom, temveč si prizadevajo vso italijansko mladež vpreči v fašistični voz, s tem da mora mladina sodelovati v mladinski fašistični organizaciji imenovani »Balilla«.

Po izpovedi fašistov samih je glavno geslo fašistične mladine Epiketova rečenica: »Bodi krepak, da boš čist in bodi čist, da boš krepak«. To geslo samo po sebi ni slabo. Toda manjkata mu dve temeljni reči: Bog in prava ljubezen do domovine, brez katerih vsa krepkost in snaga nič ne pomenita.

Balilla je začela uradno delovati l. 1926, opirajoč se na zakon, ki je stopil v veljavo istega leta. V prvem paragrafu tega zakona je rečeno, da ima organizacija namen, ščititi ter fizično in нравno vzgajati italijansko mladino. V drugem členu istega zakona stoji, da štiti »Balilla« vso mladino od otroške dobe do izpolnjenega 18-ega leta. Vse vodstvo Balille tvorijo pristojni ministrski zastopniki. Šef in najvišji pokrovitelj je pa diktator Mussolini sam; saj je Balilla njegova idejna zamisel, nekaka avantgarda fašistične milice. Samo ob sebi je razumljivo, da je vsa mladina Balille prisiljena poslušati vodstvo, ki ji ga postavlja fašistična vlada, in da mladina sama nima pri tej organizaciji nobene bede.

Balillski mladež se deli v 2 skupini. Prvo tvorijo otroci od 8.—14. leta, drugo — imenovani »avantgardisti« — mladež od 14.—18. leta. Faktično je »Balilla« začela delovati obenem s fašistično stranko. L. 1924. je štela 360.000 članov, a l. 1928. pa že 1 milijon (600.000 mlajših in 400.000 avantgardistov). Da je število tako znatno naraslo, se da razlagati iz tega, ker je fašistična vlada dala članom te organizacije izredne olajšave in ugodnosti. Le članom Balille se dajejo stipendije; ti se lahko poslužujejo brezplačno državnih vzgojnih sredstev. Ti imajo tudi prednost pri državnih službah. Kratkotrajno: Ako mladenič neče biti izrinjen iz javnega življenja, je prisiljen postati član Balille.

Vsa balillaska organizacija je osnuta na strogo vojaških temeljih. Posamezni deli organizacije se imenujejo legije, kohorte, falange i. p. — skratka poimenovanja po uredbi stare rimske vojske. Voditelji legij, kohort in falang so policijski častniki ali pa miličniki. Balillovci se v določenem času vadijo v vojni znatnostih in vajah, v raznih športnih vrstah, v jahanju, plavanju, hribolastvu i. dr. Sleherni »balillovci« se mora naučiti spretno uporabljati stroj-nico.

»Balilla« je v bistvu moška organizacija kot pripravica za vojno. Deklet ne sprejemajo v moške kohorte. One imajo poseben odek Balille, ki šteje preko 700.000 članice, med temi preko 100.000 avantgardistinj. Dohodke dobiva organizacija po prispevkih raznih podpornih in pravih starejših častnih članov, ki morajo vsako leto precej znatne vsote plačati. Čeprav sodelujejo pri tej organizaciji ni strogo obvezna in mora otrok imeti za vstop pisмено privolitev staršev ali varuhov, vendar si nihče teh ne upa odbiti prošnje otrokove za vstop, h kateremu se ga seveda drugi pregovorili: kajti če bi o tem izvedeli fašisti, bi imeli radi tega velike neprijetnosti. Fašistična vlada na vse načine podpira in štiti člane »Balille«, predvsem pa določi za to organizacijo vsako leto v državnem proračunu preko 1 milijon lir.

Ceprav so člani otroci (od 8. leta dalje) (ter mladeniči (do 18. leta), vendar se organizacija briga tudi za matere in novorojenčke. L. 1925 so ustanovili pri Balilli poseben odesk: Organizzazione Nazionale di Maternità e d'Infanzia, ki skrbi v prvi vrsti za ubožne fašistične matere in novorojenčke. »Balilla« je danes edinstvena organ. te vrste v Italiji. Nefasistična mladina in nje ustanove so neprestano preganjane. Katoliške mladinske organizacije so popolnoma prepovedane v krajih, ki imajo manj kot 20.000 preb. V vsakem slučaju pa je treba za ustanovitve novih oddelkov katoliških mladinskih organizacij dovoljenja od osrednjega vodstva »Balille«, ki ga pa često ni dobiti. Vse druge tudi cerkvene organizacije zavračajo in ovirajo. Tudi oni fašistični napadi na katoliško akcijo (KA) pred letom so bili v prvi vrsti naperjeni proti katoliškim mladinskim organizacijam. Napadanje KA radi političnih ozirov je bilo le pretežva, glavni njihov namen pa je bil: iztrgati Cerkev vso mladino; saj so se spravičili celo na Marijine otroške vrte i. p. — torej na strogo versko-cerkvene organizacije. Sv. oče sam je takrat vsemu svetu povedal, da je italijanski diktator kršil svete in nedotakljive pravice duš in Cerkev. Predvsem pa je ostro nastopil proti napačnemu nacionalizmu, v katerem se vzgaja sedanja mladina, poudarjajoč, da noben režim nima pravice monopolizirati vzgoje mladine, zlasti pa ne sme vcepljati v mlada srca »duha statolatrije«.

Mussolini sam je nekoč rkel Francozu Jacquesu Marsillacu: »Jaz hočem, da je vera po vsej deželi, da uče otroke katekizma. Poslal jih bom ob nedeljah v polkih z uniformami Balille k sv. obhajilu. V vsem tem pustim duhovnikom delovati: to je versko polje. — Vse drugo pa je politika. A politika pripada meni... Jaz ne bom pustil absolutno nikomur, dotikati se tega, kar je državno — — — Otroci, ki je dorastel za šolo, pripada državi, njej edini... n mogoča nobena delitev s kom drugim!« Te Mussolinijevе doktrine se v Balilli tudi drže. Ni čuda, da jo je poglavar sv. Cerkev kot diametralno nasprotno katoliškemu pojmovanju odločno obsodil in zavrgel.

Da bi se izognili očitkom brezverske vzgoje, imajo pri Balilli tudi verske obveznosti in duhovnike, ki pa so seveda vneti pristaši fašistov in liberalno usmerjeni. Imenuje jih gl. inšpektor Balille brez vsakega ozira na škola ali cerkveno oblast.

Sicer pa Bog in papež v balillskih pravilih niti imenovana nista.

Razpis službe

Ljubljana, 22. julija. AA. Kraljevska banska uprava razpisuje v javni ženski bolnišnici v Novem mestu službo zdravnika uradniškega pripravnika z mesečno plačo 1275 Din. Prosilci morajo izpolnjevati splošne pogoje za sprejem v državno službo in imeti zdravniško pripravniško službo (staž). Prošnje se naj vložijo do 6. avgusta 1932 pri kraljevski banki upravi v Ljubljani.

Rim, 22. jul. Z. Tukaj se je poročila avstrijska nadvojvodinja Marija Immaculata s konjeniškim kapetanom Igino Neri. Nadvojvodinja Marija je hčerka pred kratkim umrlega Leopolda Salvatorja.

Zdole pri Brežicah, 23. jul. Jutri bo daroval prvo sveto daritev Černoga Ivan, novomašnik. Novomašnik želimo obilo božjega blagoslova na duhovniški poti!